

RECHTSTREEKSE INKOMENSSTEUN

Landbouwbeleid • In het kader van het debat over het GLB na 2020 wordt opnieuw de vraag gesteld naar de zin en/of onzin van de rechtstreekse inkomenssteun en het onderscheid tussen de eerste en tweede pijler van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB). Uit het landbouwboekhoudkundig netwerk van de Europese Commissie (FADN data) blijkt dat gemiddeld 10% van alle ontvangsten op de Europese boerderij rechtstreekse inkomenssteun is. Deze 10% is goed voor gemiddeld 30% van het inkomen per (familiale) arbeidskracht (Farm Net Value Added – FNVA). De 30% is een Europees gemiddelde, gaande van 70% in Slovenië tot iets meer dan 10% in Nederland. België zit boven de 20%. Besluit: rechtstreekse inkomenssteun is en blijft een belangrijk onderdeel van het Europese landbouwincome en kan dus niet zomaar als onzinnig worden afgedaan. Als we kijken naar de sectoren, dan ligt het percentage steun het hoogst in de rundvee- en schapenhouderij (50%) en het laagst in de tuinbouw (1%).

Naar: 'EU Farm Economics Overview based on 2015 (and 2016) FADN data,' Europese Commissie, ec.europa.eu/agriculture.

ALTERNATIEVE VOEDSELINITIATIEVEN

Landbouwmodel • Ons huidig landbouwmodel staat onder druk. We weten steeds minder waar ons voedsel vandaan komt en onder welke omstandigheden het werd geproduceerd. Marline Koopmans (UGent) ging na of alternatieve voedselinitiatieven (AVI's) hierop een antwoord bieden. AVI's zijn kleine lokale initiatieven die nieuwe verbindingen leggen tussen boer en burger. Dat kunnen ook initiatieven zijn die voedselproductie combineren met andere maatschappelijke taken zoals sociale tewerkstelling of duurzame afvalverwerking. Wat stimuleert of werkt dergelijke initiatieven tegen? Koopmans bekeek een aantal van deze projecten zoals het moestuinproject 'De Site' in Gent waar buurtbewoners groenten kunnen kweken. Er worden ook daklozen en mensen zonder papieren tewerkgesteld. Zij worden betaald in lokale munt (Torekes) waarmee ze in buurtwinkels kunnen betalen. Deze initiatieven bieden nieuwe mogelijkheden en hebben een veranderingskracht. Het huidige landbouwsysteem wordt immers verweten eerder in te zetten op aanpassingsvermogen van de landbouw dan op verandering. Voor een veerkrachtig systeem heb je volgens Koopmans beide nodig. Zij stelde echter vast dat om veranderingskracht te

behouden er flexibiliteit nodig is, zowel binnen de organisatie van deze AVI's als in relatie tot andere organisaties. Groei betekent voor deze alternatieve voedselinitiatieven immers dat niet alleen zij maar alle partijen die betrokken zijn bij het initiatief moeten willen meegroeien, zo niet verliezen zij hun innovatief ontwikkelingspotentieel. Koopmans erkent dat het vooralsnog om experimenten gaat. Het beleid zou deze flexibiliteit kunnen ondersteunen door strikte wettelijke voorschriften te vervangen door doelstellingen en prioriteiten die eerder als sturingsmechanismen werken.

Naar: 'Reconnecting agriculture with society: exploring the transformative capacity of alternative food initiatives,' Marline Koopmans, UGent

CHINA IN DE KERING

Wereld • De Organisatie van Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OECD) wijst op enkele ontwikkelingen in China wat landbouw- en voedselproductie betreft. Deze ontwikkelingen zijn onder meer een gevolg van de demografische evolutie, een sterke stijging van de lonen en van de ontvolking van gebieden. De Chinese bevolking zal vanaf 2030 afnemen en zeer sterk verouderen. Dat is mede een gevolg van de eenkindpolitiek die nochtans is opgeheven. Koppels kunnen toelating vragen voor een tweede kind. Weinigen doen dat omdat zij vrezen hun welvaart in het gedrang te brengen. In 1982 was amper 4,9% van de Chinezen ouder dan 65 jaar. In 2015 was dat reeds 10,5%. Dat wordt 20% tegen 2035 en 30% tegen 2050. In 2050 zal ook 75% van de Chinezen in steden wonen. In 1980 was dat 20%. Dat heeft gevolgen voor het voedselpatroon, maar ook voor de landbouw en voedselproductie zelf. China zet dan ook sterk in op automatisering van zijn landbouwproductie wegens een gebrek aan werknemers. Er wordt dan ook reeds veelvuldig gebruik gemaakt van drones om gewasbeschermingsmiddelen te spuiten. Voordien werd dat nog met de hand gedaan. China slaat het gebruik van spuitmachines (mechanisatie) over en zet meteen de robotica in. Aan werknemers had China op het platteland nochtans geen gebrek, maar jongeren verhuizen naar de steden.

Naar: 'Innovation, agricultural productivity and sustainability in China', OECD Food and Agricultural Reviews, www.oecd.org.